

Sygn. akt I C 1646/15

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 15 września 2017r.

Sąd Rejonowy Szczecin – Prawobrzeże i Zachód w Szczecinie Wydział I Cywilny

w składzie:

Przewodniczący: SSR Anita Wolska

Protokolant: Oliwia Flisińska

po rozpoznaniu w dniu 01 września 2017r. w Szczecinie

na rozprawie

sprawy z powództwa **W. G.**

przeciwko **P. P. (1)**

o zapłatę

I. oddala powództwo,

II. zasądza od powoda W. G. na rzecz pozwanego P. P. (1) kwotę 1.476 zł (jeden tysiąc czterysta siedemdziesiąt sześć złotych) tytułem zwrotu kosztów procesu t.j. wynagrodzenia za udzieloną pozwanemu pomoc prawną z urzędu przez adw. M. W..

SSR Anita Wolska

Sygn. akt I C 1646/15

UZASADNIENIE

Pozwem z dnia 26 stycznia 2015sr. powód W. G. wniósł o zasądzenie od pozwanego P. P. (1) kwoty 8.138,28 zł wraz z odsetkami ustawowymi liczonymi od dnia wniesienia pozwu. Nadto o zasądzenie na jego rzecz od pozwanego kosztów procesu według norm przepisanych, w tym kosztów zastępstwa adwokackiego oraz opłaty skarbowej od pełnomocnictwa.

W uzasadnieniu żądania powód wskazał, że w czerwcu 2011r. zawarł z pozwanym umowę o świadczenie usługi, polegającą na tym, że powód zobowiązał się we własnym imieniu zawrzeć z bankiem umowę pożyczki, celem zaspokojenia potrzeb pozwanego, zaś pozwany zobowiązał się na dostarczenie środków finansowych celem spłaty tej pożyczki. Wskazał, że z banku otrzymał kwotę 10.526,32 zł, przy czym całkowity koszt spłaty pożyczki to kwota 13.801,28 zł. Wyjaśnił, że pozwany dokonywał na jego rzecz comiesięcznych wpłat celem spłaty, jednakże czynności tych zaprzestał w październiku 2012r., spłacając jedynie 5.663 zł. Pozostała zaś część pożyczki w kwocie 8.138,28 zł spłacił już sam powód.

Pozwany w odpowiedzi na pozew (k. 35) – uzupełnionej pismem z dnia 4 lipca 2016 r. (k. 77-77v) – wniósł o oddalenie powództwa w całości i zasądzenie kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

W uzasadnieniu zaprzeczył, aby zawierał z powodem jakąkolwiek umowę oraz tej okoliczności, że powód przekazał mu jakiegokolwiek środki finansowe. Przyznał równocześnie, że przekazywał przez pewien okres na rzecz powoda środki finansowe dodając, że czynił to wyłącznie na podstawie uzgodnień poczynionych ze swoją ówczesną żoną D. P..

W toku postępowania strony podtrzymały stanowiska procesowe.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

W czerwcu 2011r. D. P. i P. P. (1) byli małżeństwem. W okresie wcześniejszym starali się o dziecko, podejmowali działania w tym zakresie przy wykorzystaniu metody zapłodnienia in vitro. Na ten cel także zaciągnęli kredyt. Po niepowodzeniu podjęli wspólną decyzję o adopcji dziecka.

Małżonków wówczas obowiązywała wspólność majątkowa małżeńska.

W tym czasie mieli oni zażyłe stosunki z wujkiem i ciotką D. P.: małżeństwem: M. i W. G.. Małżeństwa te często się spotykały. Wujek i ciotka mieli świadomość sytuacji finansowej małżonków P., w tym starania się przez nich o dziecko i związanych z tym wydatków.

W dniu 10 czerwca 2011r. W. G. zawarł umowę pożyczki nr (...) z (...) Bank (...) S.A. w W. na kwotę 10.526,32 zł. W umowie wskazano, że spłata ma nastąpić w 36 ratach, płatnych od 10 lipca 2011 r. do 10 czerwca 2014 r. w kwotach po 383,25 zł z wyj. ostatniej raty w kwocie 387,53 zł. Łącznie 13.801,28 zł.

Dowód:

- umowa pożyczki z 10.06.2011r. wraz z harmonogramem spłat k.7-10,

- zeznania świadka M. G. k. 103-105,

- zeznania świadka G. J. k. 106-107,

- zeznania świadka Ł. P. k. 108,

- zeznania świadka D. P. k. 120-123

- zeznania powoda k. 133-134,

- zeznania pozwanego k. 134-137.

Do siedziby banku w dniu zawierania umowy kredytu poza małżonkami G. udali się również małżonkowie P..

Po uzyskaniu środków finansowych przez W. G. pomiędzy małżonkami nastąpiło przekazanie pieniędzy.

Kilka dni później P. P. (1) zakupił samochód marki O., korzystając ze środków wspólnych małżonków.

W dniu 21 czerwca 2011r. P. P. (1) dowiedział się, o tym, że z „przygodnego związku” urodził mu się syn. Nie utrzymywał wcześniej kontaktów z matką dziecka i nie wiedział, że jest ona w ciąży. Powiedział o tym, żonie, która zadecydowała o rozstaniu, które nastąpiło na przełomie sierpnia i września 2011 r. P. P. (1) wyprowadził się zabierając samochód osobowy marki O..

D. P. nie posiada prawa jazdy.

W październiku 2017 r. D. P. złożyła pozew o rozwód.

P. P. (1) dokonywał na rzecz małżonków G. wpłat kwot w wysokościach przybliżonych do rat kredytu, przekazując w okresie od lipca 2011 r. do października 2012 r. łącznie kwotę 5.663 zł.

Od listopada 2012 r. aż do końca 10 czerwca 2014 r. spłaty rat kredytowych dokonywał W. G., łącznie 8.138,28 zł.

Kredyt ten został w całości spłacony w dniu 10 czerwca 2014 r.

Dowód:

- **zaświadczenie z 17.06.2014r. k. 11,**
- **zeznania świadka M. G. k. 103-105,**
- **zeznania świadka G. J. k. 106-107,**
- **zeznania świadka Ł. P. k. 108,**
- **zeznania świadka D. P. k. 120-123**
- **zeznania powoda k. 133-134,**
- **zeznania pozwanego k. 134-137,**
- **wydruki sms k. 12-15,**
- **wydruk z rachunku k. 16-18.**

Pismem z dnia 25 stycznia 2015r. W. G. wezwał P. P. (1) do zapłaty kwoty 8.138,28 zł w terminie 7 dni pod rygorem skierowania sprawy na drogę postępowania sądowego.

Dowód:

- **wezwanie z 25.01.2015r. wraz z dowodem nadania k. 19-20.**

W 2015r. przeciwko P. P. (1) prowadzone były postępowania komornicze.

Dowód:

- **wezwanie do zapłaty z 08.12.2015r. k. 53,**
- **wezwanie do zapłaty z 08.12.2015r. k. 55,**
- **zajęcie wynagrodzenia za pracę z 12.11.2015r. k. 54.**

W dniu 3 czerwca 2015r. orzeczono rozwód P. P. (1) i D. P.. Jeszcze przed wydaniem wyroku o rozwodzie strony dokonały sądowej rozdzielnosci wspólności ustawowej małżeńskiej z datą wsteczną.

Aktualnie P. P. (1) nie jest już w posiadaniu samochodu osobowego marki O., samochód ten z uwagi na wadę rozrządu sprzedał za kwotę około 1.600-1.800 zł.

Bezsporne.

Sąd zważył, co następuje:

Powództwo okazało się niezasadne w całości.

W pierwszej kolejności należało nadmienić, że podstawę prawną niniejszego roszczenia należało upatrywać w stosunku obligacyjnym pożyczki. W ocenie sądu w sytuacji, gdy stan faktyczny wskazuje na zawarcie pomiędzy stronami umowy nazwanej (pożyczka) bezzasadnym było wskazywanie przez powódkę na zawarcie bliżej

nieokreślonej umowy o świadczenie usług. Polegającej na tym, że powód zobowiązał się we własnym imieniu zawrzeć z bankiem umowę pożyczki, celem zaspokojenia potrzeb pozwanego, zaś pozwany zobowiązał się na dostarczenie środków finansowych celem spłaty tej pożyczki. Wskazać w tym miejscu należy, że kodeks cywilny w art. 535-921 wymienia szereg umów, jakie spotyka się w obrocie prawnym. Umowy te określa się mianem umów nazwanych, gdyż są one właśnie wyszczególnione w kodeksie cywilnym. Zaznaczyć w tym miejscu należy, że w myśl art. 353¹ k.c. w Polsce obowiązuje zasada swobody umów, zgodnie z którą podmioty prawa cywilnego mogą zawierać umowy o dowolnej treści, stąd też katalog umów przewidzianych w kodeksie cywilnym nie jest zamknięty. Jednocześnie w myśl art. 750 k.c. do umów o świadczenie usług stosuje się odpowiednio przepisy o zleceniu. Z uwagi na powyższe w ocenie sądu w sytuacji, gdy podmioty prawa cywilnego chcą podpisać umowę o świadczenie usług, w pierwszej kolejności zobowiązane są do sprawdzenia, czy podobna umowa nie jest uregulowana przez kodeks cywilny. Stan faktyczny przedstawiony przez powoda wprost wskazuje, że domaga się on od pozwanego zwrotu środków finansowych, powiększonych o kwotę uzyskania przez powoda tychże środków. Taki stosunek pomiędzy stronami wskazuje wprost na zawarcie odpłatnej umowy pożyczki, w którym to stosunku obligacyjnym, bez znaczenia pozostaje źródło pochodzenia środków finansowych pożyczkodawcy. W tej sytuacji w ocenie sądu, gdy kodeks cywilny reguluje umowę pożyczki, brak było prawnego uzasadnienia dla zastosowania innych przepisów niż te dotyczące umowy nazwanej, tj. art. 720 i n. k.c.

Stosownie do art. 720 k.c. przez umowę pożyczki dający pożyczkę zobowiązuje się przenieść na własność biorącego określoną ilość pieniędzy albo rzeczy oznaczonych tylko, co do gatunku, a biorący pożyczkę zobowiązuje się zwrócić tę samą ilość pieniędzy. Przepis ten konstruuje umowę pożyczki jako czynność zobowiązującą, której istotną cechą jest fakt przeniesienia na biorącego pożyczkę własności określonej ilości pieniędzy z jednoczesnym zobowiązaniem biorącego do zwrotu kwoty pożyczki w określonym w tej umowie terminie (art. 723 k.c.). Umowa pożyczki może mieć charakter odpłatny jak też nieodpłatny. Umowa pożyczki, której wartość przenosi pięćset złotych, powinna być stwierdzona pismem.

Stan faktyczny w niniejszej sprawie został ustalony w oparciu o przedłożone dokumenty, które nie były kwestionowane, zaś sąd nie powziął także wątpliwości, co do ich prawdziwości i rzetelności. Sąd oparł się również na zeznaniach świadków i stron w zakresie w jakim korelowały ze sobą nawzajem, jak też z przedstawionymi w sprawie dowodami z dokumentów.

W pierwszej kolejności należało zauważyć, że powód wywodząc swoje roszczenie wskazywał, iż pomiędzy nim a pozwanym doszło do ustnego zawarcia umowy pożyczki, jak też, że umowa ta nie została stwierdzona pismem. Zauważyć przy tym należało, że pozwany w tym względzie zaprzeczył zawarciu takiej umowy. Przyznał co prawda dokonywanie w okresie od lipca 2011 r. do października 2012 r. wpłat na rachunek powoda kwot. Wskazywał jednakże, że wynikało to z jego uzgodnień poczynionych z ówczesną żoną – D. P.. Wyjaśnił, że będąc w związku z D. P. otrzymali od jej ciotki i wujka małżonków G. środki finansowe, które mieli zwrócić, jednakże wskazywał, że nie była jemu znana wysokość otrzymanej pożyczki, ani też warunki jej zwrotu.

Wskazać w tym miejscu należy, że umowa pożyczki jest umową konsensualną, dwustronnie zobowiązującą. Dochodzi ona do skutku przez samo porozumienie się stron. Forma pisemna – dla kwoty powyżej 500 zł – została tutaj zastrzeżona jedynie dla celów dowodowych (ad probationem) Jej niezachowanie prowadzi bowiem do niekorzystnych skutków procesowych dla dającego pożyczkę w razie sporu z biorącym pożyczkę z uwagi na ograniczenia dowodowe określone w art. 74 § 1 k.c. Zauważyć przy tym należy, że w przepisie art. 720 § 2 k.c. posłużono się określeniem „stwierdzenie pismem”, a nie zawarcie umowy w formie pisemnej. Powyższe zaś wskazuje, że chodzi o istnienie pisma stwierdzającego, że umowa została zawarta. Sama umowa może być więc zawarta w formie dowolnej, nawet ustnie, dopiero fakt jej zawarcia powinien być natomiast potwierdzony pismem (por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Warszawie w wyroku z dnia 9 kwietnia 2013r. I ACa 901/12, LEX nr 1315736; wyrok WSA w Poznaniu z dnia 17.02.2011r., SA/Po 677/10, LEX nr 994793). Skutkiem więc niezachowania formy pisemnej zastrzeżonej dla celów dowodowych jest ograniczenie możliwości prowadzenia w ewentualnym sporze sądowym dowodu ze świadków i z przesłuchania stron na okoliczność dokonania czynności. Ograniczenia te łączą jednak przepisy art. 74 § 2 i 3 k.c., zgodnie z którymi:

po pierwsze dowód ze źródeł osobowych na fakt dokonania czynności prawnej będzie dopuszczalny, gdy obie strony wyrażą na to zgodę; po drugie, jeżeli żąda tego konsument w sporze z przedsiębiorcą; po trzecie, wtedy, gdy istnieje tzw. początek dowodu na piśmie, czyli gdy fakt dokonania czynności prawnej został uprawdopodobniony za pomocą pisma; po czwarte, ograniczenie dowodzenia faktu dokonania czynności prawnej nie ma zastosowania w stosunkach między przedsiębiorcami.

Podkreślenia wymaga, że w niniejszej sprawie zaistniała możliwość przeprowadzenia dowodu z przesłuchania stron oraz świadków z uwagi na zgodę obu stron. W ocenie sądu, powód w toku niniejszego postępowania powinien był wykazać, że strony zawarły porozumienie, co do wszystkich istotnych elementów umowy pożyczki unormowanych w art. 720 § 1 k.c., a zatem, że powód zobowiązał się do przeniesienia na rzecz pozwanego określonej kwoty pieniędzy, zaś pozwany zobowiązał się do powrotnego przeniesienia na niego tej samej ilości pieniędzy, powiększonej o opłatę we wskazanej wysokości. Tym samym należało uznać, że powoda obciążał obowiązek wykazania, że pomiędzy stronami doszło w tym zakresie do zgodnego oświadczenia woli, które to oświadczenia są niezbędnym elementem zawarcia czynności prawnej, jaką jest umowa pożyczki. Zauważyć przy tym należy, że określone zachowanie podmiotu prawa cywilnego może być uznane za oświadczenie woli, jeżeli: wyraża wolę wywołania określonego skutku prawnego (por. wyr. SN z dnia 3 grudnia 2009 r., II CSK 550/09, Lex nr 577690; wyr. SN z dnia 14 stycznia 2011 r., II PK 157/10, Lex nr 784922); jest na tyle zrozumiałe, aby przynajmniej w drodze wykładni można było ustalić jego sens. Przepis art. 60 k.c. stanowi, że z zastrzeżeniem wyjątków w ustawie przewidzianych, wola osoby dokonującej czynności prawnej może być wyrażona przez każde zachowanie się tej osoby, które ujawnia tę wolę w sposób dostateczny.

W ocenie sądu zgromadzony w sprawie materiał dowodowy nie pozwala na dokonanie ustalenia, iż pomiędzy stronami doszło do zawarcia umowy pożyczki na kwotę 13.801,28 zł.

W tym miejscu należało wskazać, że materialnoprawny ciężar rozkładu ciężaru dowodu reguluje norma art. 6 k.c. stanowiąca, iż ciężar udowodnienia faktu spoczywa na osobie, która z tego faktu wywodzi skutki prawne. Zwrot „wywodzi skutki prawne” odnosi się do strony postępowania i ma to znaczenie, że podkreśla zależność między kierunkiem aktywności dowodowej strony, a faktami prawnymi, które ma wykazać. Przedmiotem dowodu są fakty istotne dla rozstrzygnięcia, które można nazwać jako prawne (art. 227 k.p.c.), wśród których należy wyróżnić fakty, z których strona wywodzi skutki prawne i które są opisane w hipotezach norm prawa cywilnego materialnego. Dla potrzeb tego postępowania można podkreślić, iż przepis ten wskazuje kierunek aktywności dowodowej stron, określa więc - w połączeniu z normami prawa materialnego - które fakty podlegają dowodzeniu. Powód dochodząc roszczenia związany jest ciężarem udowodnienia okoliczności uzasadniających żądanie, więc opisanych hipotezami norm prawa cywilnego materialnego znajdujących zastosowanie dla oceny stanu faktycznego. Są to fakty, z których strona wywodzi skutek prawny, a więc prawotwórcze. Powyższe wskazuje, że w pierwszej kolejności obowiązkiem sądu jest ustalenie, czy strona inicjująca proces wykazała okoliczności faktyczne, których zaistnienie determinuje możliwość jego skutecznego wpisania w odpowiednią podstawę prawną. Niemożność przeprowadzenia takiej subsumpcji, samoistnie niweczy zasadność powództwa i to niezależnie od tego, czy pozwany z kolei udowodnił podstawy faktyczne przyjętej linii obrony czy też nie.

Podkreślenia przy tym wymaga okoliczność, iż o ile sam fakt zawarcia umowy pożyczki nie był przedmiotem sporu, to jednak powód nie udźwignął ciężaru wykazania osoby pożyczkobiorcy oraz treści tej czynności prawnej, w tym sposobu jej odpłatności oraz wysokości pożyczonej kwoty.

Przede wszystkim sąd zauważa, że zgromadzony w postaci dokumentów materiał dowody pozwala zasadniczo na dokonanie ustaleń w zakresie bezspornych okoliczności, tj. zawarcia przez powoda umowy pożyczki z bankiem, wysokości tej pożyczki, warunków kredytowych oraz wysokości uiszczonych przez pozwanego na rzecz powoda wpłat w łącznej kwocie 5.663 zł oraz okoliczności, że pożyczka ta w pozostałym zakresie została uiszczona przez powoda. W zakresie natomiast spornych okoliczności, tj. elementów essentialia negotii umowy pożyczki (osoby pożyczkobiorcy, treści tej czynności prawnej, w tym sposobu jej odpłatności oraz wysokości pożyczonej kwoty) sąd mógł jedynie opierać się na zeznaniach świadków w osobach powoda W. G., jego małżonki M. G., byłej małżonki pozwanego – D. P. oraz

brata pozwanego Ł. P. i jego kolegi G. J.. Dwie ostatnie osoby nie posiadały żadnej wiedzy w zakresie zawarcia umowy pożyczki, jak też ceny, za którą pozwany kupił samochód marki O..

Z treści zeznań osób będących w dniu 10 czerwca 2011r. w banku tj. M. i W. G. oraz D. P. i P. P. (1) nie sposób natomiast było ustalić osoby lub też osób pożyczkobiorcy, jak też wysokości przekazanych przez powoda środków finansowych. Nadmienić w tym miejscu należało, że sama okoliczność nie posiadania przez ówczesną żonę pozwanego prawa jazdy nie stanowi jeszcze dowodu uzasadniającego uznanie, że stroną pożyczki był wyłącznie pozwany. Pozwanego łączyła wówczas ze swoją małżonką, ustawowa wspólność małżeńska, stąd też zakupiony pojazd był elementem ich wspólności majątkowej(art. 31 § 1 k.r.o.), bez znaczenia przy tym pozostaje, czy w dokumentach rejestrowych pojazdu pozwany został wskazany jako jedyny właściciel, czy też jako współwłaściciel ze swoją małżonką. Okoliczność braku prawa jazdy jednego z małżonków nie wyklucza zatem, że samochód był nabywany na potrzeby obydwójga z nich. Dostrzec należało, że jedynymi osobami zeznającymi, że 10 czerwca 2011r. w banku pozwany otrzymał kwotę 10.500 zł jest powód oraz jego małżonka, czyli osoby bezpośrednio zainteresowane wynikiem niniejszego postępowania. Natomiast już D. P. zeznała, że nie wie, jaką to kwotę pieniędzy przekazano. Tak samo zeznał pozwany. Dostrzec należało, że pozwany nie kwestionował okoliczności, że wśród środków wydatkowanych na zakup samochodu znajdowały się również te pożyczone od powoda. Wskazywał jednakże, że nie zna wysokości pożyczki, warunków jej spłaty, jak też, że w całości do zwrotu tej pożyczki zobowiązała się jego małżonka. Wywodził nadto, że zaprzestał dokonywania spłat w momencie, gdy na wspólnym koncie jego i małżonki zabrakło środków finansowych będących składnikiem wspólności majątkowej małżeńskiej, a przeznaczonych na ten cel.

Sąd oceniając zgromadzony w sprawie materiał dowodowy miał również na uwadze okoliczność zaniechań dowodowych powoda, pomimo tego, że od samego początku jest on reprezentowany przez profesjonalnego pełnomocnika procesowego. Powód bowiem pomimo niejasności, co do ceny zakupionego przez pozwanego samochodu nie złożył wniosku dowodowego o przedstawienia umowy sprzedaży samochodu (od pozwanego, podmiotu sprzedającego pojazd, czy też urzędu prowadzącego rejestr pojazdów). Zaniechanie to zaś uniemożliwiło przeprowadzenie na podstawie art. 231 k.p.c. domniemania faktycznego, że jeśli pozwany wraz ze swoją małżonką, kilka dni po otrzymaniu środków finansowych zakupił pojazd za cenę zbliżoną do wysokości pożyczki, to należałoby domniemywać, że zakup pojazdu został sfinansowany z uzyskanej od powoda pożyczki. Brak przy tym materiału dowodowego umożliwiającego dokonanie sytuacji finansowej pozwanego oraz jego ówczesnej żony, w tym ilości posiadanych przez nich kredytów, wysokości zarobków itp.

Reasumując sąd uznał, że powód w toku niniejszego postępowania nie wykazał, aby zawarł z pozwanym ustną umowę pożyczki kwoty 10.500 zł, a tym samym, podstaw do uznania, iż pozwany zobowiązany jest do zwrotu na rzecz powoda tejże kwoty powiększonej o opłatę oraz odsetki ustawowe.

O kosztach procesu sąd orzekł w punkcie drugim wyroku na podstawie art. 98 § 1 i 3 k.p.c. w zw. z art. 99 k.p.c., zgodnie z którymi strona przegrywająca sprawę obowiązana jest zwrócić przeciwnikowi koszty niezbędne do celowego dochodzenia praw i celowej obrony, przy czym do niezbędnych kosztów procesu strony reprezentowanej przez adwokata zalicza się wynagrodzenie i wydatki jednego adwokata, koszty sądowe oraz koszty nakazanego przez sąd osobistego stawiennictwa strony. Zauważyć należało, że w rozpoznawanej sprawie pozwany okazał się stroną wygrywającą sprawę w całości, co dawało podstawę dla obciążenia powoda całością poniesionych kosztów postępowania. Skutkiem tego zasądzono od powoda na rzecz pozwanego wynagrodzenie pełnomocnika z urzędu ustanowionego dla pozwanego w wysokości 1.200 zł (wynagrodzenie pełnomocnika w wysokości określonej na podstawie § 6 pkt 4 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2003 roku w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu – t. j.: Dz. U. z 2013 r. Nr 461), powiększonego o 23% (276 zł) podatku VAT zgodnie z § 2 ust.3 przywołanego rozporządzenia.

SSR Anita Wolska

ZARZĄDZENIE

Dnia 21 września 2017 r.

1. odnotować,
2. odpis wyroku wraz z odpisem uzasadnienia doręczyć pełnomocnikom powoda
3. przedłożyć akta z apelacją, zażaleniem lub za 30 dni.

SSR Anita Wolska